Abstrakt

Tato bakalářská práce zkoumá ústup nářečí ve třech venkovských obcích na Ostravsku (Krmelín, Nová Bělá, Stará Ves nad Ondřejnicí). S ohledem na regionální rozšíření daných jevů byl z Českého jazykového atlasu I a II vybrán vzorek substantivních lexikálních jednotek, které byly v dané oblasti zaznamenány. Tyto lexémy by neměly být identifikovatelné na základě znalosti jejich ekvivalentu ze spisovné či obecné češtiny. Z těchto dialektismů byl následně sestaven dotazník, který byl rozeslán kontrolní skupině sestávající zejména z respondentů z Čech v užším slova smyslu. Díky tomuto dotazníku byly vyřazeny dialektismy, jejichž význam dokázali respondenti z Čech odhadnout a zároveň jeho výsledky sloužily jako referenční body pro finální dotazník. Poté byl vytvořen upravený finální dotazník, který byl distribuován obyvatelům zkoumaných obcí. Vyplnilo jej celkem 51 respondentů, kteří byli rozděleni podle generačního dělení na 4 věkové skupiny. Po zpracování odpovědí bylo možné popsat výsledky, které potvrzují hypotézu, že znalost nářeční slovní zásoby (zaznamenané v ČJA) ubývá s nově nastupujícími generacemi. Nejvýraznější pokles znalosti je mezi generací Baby Boomers a Generací X, mezi Generacemi X a Y je pokles nevýrazný a mezi Generací Y a Z je pokles opět větší. Výzkum mimo jiné přinesl aktualizovaná data pro ČJA, protože 10 dialektismů se ukázalo jako pravděpodobně zcela či téměř vymizelých. Naopak 5 dialektismů (mimo dialektismy kontrolní) se prokázalo jako stále začleněných do aktivní slovní zásoby všech generací. Závěrem práce je potvrzení ústupu znalosti nářeční slovní zásoby na Ostravsku jakožto přirozeného trendu ve vývoji nářečí.